

*Гриньова Наталія В'ячеславівна*  
*Уманський державний педагогічний*  
*університет імені Павла Тичини,*  
*м. Умань*

## **ГРАФІЧНІ МЕТОДИКИ**

### **В ПРОЕКТИВНИХ МЕТОДАХ ДІАГНОСТИКИ**

Графічні методики є одними із видів проєктивних методів діагностики, визначаються як експресивні методи, що передбачає створення малюнку (графічного образу) на вільну чи задану тему. Аналіз літератури свідчить, що на початку ХХ століття малюнок використовувався в клінічній практиці для виявлення психопатологій пацієнта, пізніше графічні методики почали використовувати для дослідження індивідуально-типологічних особливостей індивіда. У зв'язку з цим виділяють три підходи до інтерпретації графічних тестів:

1. Клінічний – застосовується в клінічній практиці для виявлення особливостей клінічних показників пацієнта.
2. Дослідницький – застосовується в дослідницькій діяльності, або експертизі з метою отримання психологічного висновку про індивідуально-типологічні особливості клієнта.
3. Психологічний – використовується в ситуації формування завдань психологічної роботи з клієнтом [2, с. 25].

Малюнок як засіб діагностики використовували вчені з наступною метою: для діагностики інтелекту й особистості піддослідного (Ф. Гудінаф, К. Маховер, Ю. С. Савенко, Д. Харріс); для вивчення психологічних особливостей людини (А. Л. Венгер, М. З. Дзукаревич, А. І. Захаров, М. М. Кольцова, В. С. Мухіна, О. Потьомкіна, Є. Романова); для вивчення внутрішньосімейних відносин (Р. Бернс, В. Вульф, А. Захаров, С. Кауфман, Т. Хоментаскас, В. Хьюлс); для вивчення індивідуальності піддослідного (Дж. Бук, К. Кох, Р.

Стора); для вивчення несвідомого (С. Бах, А. Менегетті, К. Г. Юнг, Г. Ферс, А. Фрейд, Й. Якобі).

При інтерпретації деталей малюнку різними авторами застосовуються численні схеми трактування окремих ознак та списки тестових показників. Підкреслюється, що інтерпретація малюнка не повинна здійснюватися за окремими деталями малюнку, взятих окремо, без зв'язку один з одним. Найбільш розповсюдженим є виділення в малюнку опорних елементів інтерпретації: форма, пропорції, розмір, колір; склад ліній; розміщення на папері; спосіб малювання; наявність штриховки; особливості натиску; композиційне вирішення; зміст зображення; ступінь усвідомлення [1]. Серед переваг застосування малюнкових методик в порівнянні з опитувальниками, тестами визначають наступні: виконання малюнку займає небагато часу; не потребують спеціальних матеріалів (тільки папір та олівці); природна близькість до звичайних видів людської діяльності (особливо дітям); для виконання методик не потрібний високий рівень розвитку мовлення (якщо застосовується для діагностики дитини дошкільного віку); можуть передувати початку клінічної бесіди; неможливість підробки власного «Я», тобто представлення себе не таким, яким є в дійсності; відображають несвідомі імпульси й переживання; можуть проводитися неодноразово і без обмеження в часі; застосовуються до людей в будь-якому віці; мають терапевтичне значення [3].

### **Література**

1. Венгер А. Л. Психологические рисуночные тесты: иллюстрированное руководство / А. Венгер. – М. : Владос-пресс, 2003. – 160 с.
2. Зинкевич - Евстигнеева Т. Проективная диагностика в сказкотерапии / Т. Зинкевич - Евстигнеева, Д. Кудзилов. - СПб. : Речь, 2003. - с. 208.
3. Романова Е. В. Графические методы в практической психологии / Е. Романова. – СПб. : Речь, 2001.